

Índex

Introducció	13
1. L'Amèrica Central (perspectiva general vers el 1960).....	17
1.1. La geografia, població i ocupació de l'espai	17
1.2. La història	19
1.3. L'economia i la societat.....	23
1.4. L'Estat i els grups polítics.....	26
1.5. L'Església catòlica en vigílies del Concili Vaticà II.....	33
2. Dictadures, revolucions i assaigs democratitzadors: el Salvador 1960-2004	37
2.1. Del mercat comú centreamericà a la guerra del futbol (1960-1969).....	37
2.2. La crisi d'un model i la protesta popular (1970-1979).....	40
2.2.1. Partits, eleccions i frau electoral.....	40
2.2.2. Organitzacions populars i organitzacions politicomilitars	41
2.3. La guerra civil (1979-1992)	45
2.3.1. El darrer intent reformista	46
2.3.2. El conflicte armat (1981-1992)	51
2.3.3. La 'transició' democràtica i el diàleg per la pau (1980-1992).....	56
2.3.4. La dona combatent de l'FMLN, trencament del mite.....	58
2.4. Democratització: neoliberalisme i desigualtat social (1992-2004).....	63

3. Nicaragua: somocisme, sandinisme i liberalisme (1960-2004).....	69
3.1. L'agonia d'un règim i el naixement d'una revolució (1956-1973).....	69
3.2. La insurgència sandinista (1974-1979).....	74
3.2.1. La combatent sandinista.....	80
3.3. El govern revolucionari (1979-1989).....	83
3.3.1. L'hegemonia sandinista i la polarització de la societat.....	83
3.3.2. La Cruzada Nacional de Alfabetización	87
3.3.3. El projecte econòmic sandinista	89
3.3.4. L'agressió nord-americana	90
3.4. La Nicaragua liberal, la mort de la utopia (1989-2004).....	97
4. Església i revolució	101
4.1. L'Església dels Pobres i la Teologia de l'Alliberament.....	101
4.1.1. El Concili Vaticà II.....	101
4.1.2. L'Església dels Pobres i Medellín.....	104
4.1.3. La Teologia de l'Alliberament	106
4.1.4. Les Comunitats Eclesials de Base (CEB)	108
4.2. L'Església i els moviments revolucionaris al Salvador.....	112
4.2.1. L'Església del Salvador i Medellín.....	112
4.2.2. L'Església, perseguida: "Haga patria, mate a un cura"	115
4.2.3. "La voz de los sin voz", monsenyor Óscar Arnulfo Romero.....	120
4.2.4. Aguilares i Chalatenango, dos exemples paradigmàtics.....	125
4.2.5. La veu de la jerarquia	130
4.2.6. L'Església i els moviments politicomilitars: el cas de les FPL a Chalatenango.....	134

4.3. “Entre cristianismo y revolución, no hay contradicción”, marxisme i cristianisme en la revolució sandinista	137
4.3.1. Naixement de l'Església dels Pobres a Nicaragua.....	137
4.3.2. Ernesto Cardenal i Solentiname.....	142
4.3.3. El Moviment Cristià Revolucionari.....	145
4.3.4. Les Comunitats Eclesials de Base a Nicaragua.....	147
5. L'Església en guerra	153
5.1. La guerra civil del Salvador, conflicte intern i negociació	153
5.1.1. Els jesuïtes, contemplatius en l'acció	153
5.1.2. Monsenyor Arturo Rivera, la jerarquia eclesiàstica i Roma	163
5.1.3. Pastors entre guerrillers, pastoral d'acompanyament	169
5.1.4. El poble de Déu en lluita, laics i Comunitats de Base	173
5.2. Roma contra Managua, l'Església persegueix la revolució	174
5.2.1. Un nou front contrarevolucionari: la jerarquia eclesiàstica.....	176
5.2.2. La crisi de les Comunitats Eclesials de Base.....	179
5.2.3. Sacerdots al govern sandinista, clímax del conflicte.....	181
5.2.3. El Papa entra en combat	183
5.2.4. La Contra, la Insurrecció Evangèlica i la derrota electoral.....	186
6. L'Església centreamericana avui (epíleg i conclusió)	191
Bibliografia	199
Fonts documentals.....	209
Entrevistes, converses i conferències	213